

**SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ
TURČIANSKEHO KULTÚRNEHO STREDISKA V MARTINE
ZA ROK 2022**

v Martine, 23. február 2023

OBSAH

ÚVOD

I. PLNENIE PRIORITNÝCH ÚLOH V ROKU 2022

II. SÚČASNÝ STAV V OBLASTI OBČIANSKEHO VZDELÁVANIA A VOĽNOČASOVÝCH AKTIVÍT

III. SÚČASNÝ STAV, PROBLÉMY, SMEROVANIE A VÍZIE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH ZUČ

IV. INOVÁCIA, KREATIVITA ČINNOSTI KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE, VÍZIE, PERSPEKTÍVY ROZVOJA

V. DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A OCENENIA KOLEKTÍVOV A JEDNOTLIVCOV V RÁMCI CELOSLOVENSKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH PREHLIADOK A SÚŤAŽÍ, VÝZNAMNÉ OCENENIA

PRÍLOHY

VI. ROZBOR HOSPODÁRENIA ZA ROK 2022 – ROZPOČET NA ROK 2022

VII. TABUĽKOVÝ PREHĽAD ČINNOSTI TKS ZA ROK 2022 – SAMOSTATNÁ PRÍLOHA

Úvod

Turčianske kultúrne stredisko v Martine (ďalej TKS) je jednou z piatich kultúrno - osvetových organizácií v Žilinskom kraji. Je príspevkovou organizáciou, ktorú zriaďuje Žilinský samosprávny kraj od roku 2002. História strediska však siaha oveľa hlbšie a je spojená so vznikom osvetu v Turci v roku 1953.

Poslanie a hlavná činnosť TKS vyplýva zo Zákona o kultúrno - osvetovej činnosti č. 198/2015 Z.z. a Zriaďovacej listiny. Poslaním strediska je podpora tvorivej činnosti ľudí vytváraním vhodných podmienok pre vznik a prezentáciu tvorby. Tým zároveň zabezpečiť rozvoj miestnej kultúry, rozvoj záujmovo - umeleckej činnosti, zachovávanie tradícií. Venujeme sa celoživotnému vzdelávaniu a rôznym žánrom neprofesionálnej kultúry.

Činnosť je zameraná na organizovanie:

- regionálnych, krajských a celoštátnych postupových súťaží a prehliadok vyhlasovaných Národným osvetovým centrom v Bratislave
- nepostupových súťaží vyhlasovaných inými inštitúciami
- vzdelávacích a kurzových aktivít
- voľnočasových a klubových aktivít
- podujatí a aktivít záujmovo-umeleckej činnosti
- podujatí reflektujúcich významné výročia, jubileá, osobnosti
- spoločenských podujatí
- festivalov

Všetky tieto aktivity realizuje v oblastiach:

- folklór a umelecké remeslo
- film a fotografia
- vizuálne umenie
- umelecké slovo, prednes a literatúra
- divadlo detí a dospelých
- hudba a tanec
- ostatné (napr. kultúra regiónov, ekológia, ľudské práva, ...)

Východiskom pre činnosť TKS je Ročný plán činnosti organizácie, ktorý zahŕňa záujmovo - umeleckú činnosť, občianske vzdelávanie, dokumentačnú činnosť a voľnočasové aktivity. Plnenie úloh, vyplývajúcich z Ročného plánu činnosti, je prioritou organizácie. Jedná sa predovšetkým o organizovanie postupových regionálnych, krajských a celoštátnych kôl súťaží v oblasti divadla detí, mládeže a dospelých, umeleckého slova, výtvarného umenia, filmu, fotografie a folklóru.

Záujmovo - umelecká činnosť je spojená s aktivitami, ktoré vytvárajú priestor na vznik a prezentáciu tvorby jednotlivcom, rôznym skupinám obyvateľov, klubom, záujmovým združeniam. Snahou je podporiť a pomôcť rozvíjať nadanie a talent ľudí, na základe osobných prežitkov a skúseností jednotlivých aktérov sprostredkovať posolstvo o zmysluplnosti tvorivej činnosti v našich životoch. Aktivity záujmovo - umeleckej a vzdelávacej činnosti nás učia trpezlivosti, láskavosti i zhovievavosti k sebe aj druhým.

Občianske vzdelávanie sa uskutočňuje formou tvorivých dielní, školení, diskusií a besied, ktoré stredisko pripravuje s vybranými odbornými lektormi, ale aj s amatérskymi nadšencami. Pri výbere lektorov vzdelávania je pre nás veľmi dôležité ich zaoberanie a schopnosť empatickej komunikácie s publikom.

I. PLNENIE PRIORITNÝCH ÚLOH V ROKU 2022

Pracovný plán a činnosť TKS vychádza z Ročného plánu činnosti TKS a programového rozpočtu. Programový plán na rok 2022 bol uskutočniť minimálne 120 kvalitných podujatí zo všetkých oblastí činnosti a pôsobenia, ktoré sú zadefinované v zozname štandardov činnosti OvZPŽSK.

Jednou z hlavných priorít však je organizácia postupových súťaží a prehliadok každoročne vyhlasovaných Národným osvetovým centrom v Bratislave, a to 3 krajských súťaží (*Vajanského Martin, Jazykom tanca, Turčianske javisko*) a 6 regionálnych súťaží (*Turčianske divadelné dni, Dieťa v divadle, Výtvarné spektrum, AMFO, Eniki Beniki, Cineama*) a výtvarnej súťaže vyhlásenej Slovenskou ústrednou hvezdárňou Hurbanovo (*Vesmír očami detí*). Realizovali sme tiež 3 nepostupové súťaže (*O zlatú guľôčku, Turiec maľovaný, Slávnosti vašim objektívom*). Prioritou ostáva organizácia celoštátneho kola amatérskej fotografie – AMFO. Ďalšou prioritou je zviditeľnenie práce strediska v rámci regiónu, jeho poslania, činnosti. Vytvoriť podujatia, ktoré majú presahy aj do iných oblastí, a tým zabezpečiť prepájanie rôznych komunit. Nemenej významným je nadviazanie kontaktov s ďalšími aktérmi kultúrneho diania v regióne Turiec. Prostredníctvom vytvorených spoluprác možno získať väčší efekt z uskutočnených podujatí.

V aktuálnom roku prinášame, respektíve pokračujeme v nových vzdelávacích aktivitách a projektoch, ako je napr. projekt *Náš Turiec*, kde všade nachádzame „tykadlá prírody“. Oživujeme klubové priestory TKS atraktívnymi výstavami, moderovanými besedami z nového cyklu *Predstavujeme vám ...*, tvorivými dielničkami pre malých školákov i predškolákov, klubovými stretnutiami.

Mimoriadne úspešný je projekt *Pamäť Turca*, ktorý možno svojím obsahom a významom zaradiť medzi sprievodné podujatia 50. ročníka celoštátneho kola fotografickej súťaže AMFO. Projekt, na ktorom spolupracovali viaceré inštitúcie, ukázal dôležitosť spoluprác v prospech úspešného dosiahnutia cieľa.

Do centra mesta v roku 2022 prinášame výstavy *Človečina to ľudské v nás, Letí, letí roj...* Prezentujeme festivaly, ako sú *Turčianske slávnosti folklóru*, či festival *Bez hraníc*, ktorý je po ročnej prestávke opäť zaradený do programovej štruktúry Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine.

Rok 2022 bol plný nových poznání a výziev, ktoré sa aspoň čiastočne podarilo naplniť, bol však aj veľmi turbulentným rokom, a to z pohľadu personálnej výmeny odborných pracovníkov.

V roku 2022 bolo podaných 14 projektov (FPU, NOC, Mesto Martin, Mesto Turčianske Teplice). Všetky projekty boli podporené, rovnako všetky zrealizované. Financie získané z projektov a vlastné príjmy boli na úrovni 38,99 % k schválenému rozpočtu.

II. SÚČASNÝ STAV V OBLASTI OBČIANSKEHO VZDELÁVANIA A VOĽNOČASOVÝCH AKTIVÍT

Podujatia OVaVA - venované deťom a mládeži

PRÁZDNINOVÉ TVORENIE PRE DETI

Termín: 7.7.2022, 10:00 - 12:00 h., Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Tento rok sme pre deti pripravili Prázdňinové TVORENIE pre deti“, kde spolu so šikovnými lektorkami, Janou Gavurovou, Silviou Štrbákovou, Boženou Petrášovou, a rodičmi vyskúšali tvorbu koláží z papiera, zdobenie medovníkov a plstenie. Lektorky zároveň prezentovali svoju vlastnú tvorbu. So svojimi tradičnými zdobenými medovými perníkmi sa predstavila Jana Gavurová. Silvia Štrbáková sa venuje najviac kreatívnej práci s papierom, jej doménou je najmä koláž v najrôznejších podobách. A Božena Petrášová, ktorá sa venuje umeleckému plsteniu z ovčej vlny. Prázdňinového tvorenia sa zúčastnilo 9 detí.

Podujatia OVaVA - workshopy, semináre a prednášky

SLÁVNOSTI SPOZA OBJEKTÍVU - Fotovýzva

Termín: 12.6.2022, SNM - Múzeum slovenskej dediny - Jahodnícke háje, Martin

Vyhlasená fotovýzva Slávnosti spoza objektívu mala za cieľ zachytenie špecifickej atmosféry XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru a organizované i inšpiratívne stretnutie fotografov z Turca počas TSF. Kurátorský výber spracoval Marek Pupák, s ktorým bolo následne zorganizované aj stretnutie a analýza vybraných fotografií. Ocenené fotografie boli odprezentované na výstave na Pešej zóne v Martine.

NÁŠ TURIEC - kde všade nachádzame “tykadlá prírody”

Termín: 3.3.2022, 7.4.2022, 5.5.2022, 16.6.2022, 12.7.2022, 9.8.2022, 13.9.2022

Projekt, ktorý vznikol v predminulom roku v spolupráci so známym ekológom a ornitológom Ing. Jánom Topercerom pokračoval aj v tomto roku. Snahou projektu je formou autentického zážitku v prírode upriamiť pozornosť na okolitú turčiansku prírodu. Všetkými zmyslami vnímať jej krásu, poetiku, ale aj ohrozenia. Hovorili sme a ukázali sme si v priestore prejavene procesy deštrukcie, ale aj možné konštruktívne, „resuscitačné“ procesy, o ktoré sa postará sama príroda a v ktorých jej môže pomôcť aj ľudská ruka. Tak, ako je rozmanitá a rôznorodá príroda sama, taká sa postupne vytvorila skupinka ľudí okolo tykadiel. V tomto roku sme sa stretli sedem krát, stretnutia pod názvami: Bohumilé predjarie na Doline, Ďaňovské breziny, Kapustné záhrady v Košútoch, Bohatstvo kláštorských lúk, Krasy a krásy Blatnickej doliny, Kláštorské dielnice, Diviacke kruhy. Zišli sme sa z viacerých kútov, rôzneho veku, profesií. Spojil nás záujem o našu prírodu ale hlavne zaujímavé a erudované rozprávanie.

POKOJ - výtvarný workshop

Termín: 21.4.2022, 28.4.2022, 5.5.2022, 19.5.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Cyklus vzdelávacích workshopov pod vedením martinského výtvarníka a výtvarného lektora Radovana Šenšela, ktoré autorky a autori absolvovali počas uplynulého roka. Radovan Šenšel viedol Workshopy a zároveň sa postaral aj o kurátorský výber umeleckých diel, ktoré

boli následne vystavené v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine. Na 4 stretnutiach sa v priemere zúčastnilo 20 výtvarníkov.

Radovan Šenšel o projekte napísal:

„Výstava Pokoj je výsledkom tvorivých strenutí na tému zátišia (Ticho - pokoj- zá-tišie). Na štyroch stretnutiach sa Turčiansky neprofesionálni výtvarníci vrátili ku „základom“ kresby zátišia, zjednodušovaniu tvarov, kompozícii, tieňovaniu a samotnej štylizácii. Postupnou gradáciou objektov prešli od najjednoduchších schém ku zdanlivému „neporiadku“ až preexponovanému stavu, či chaosu. Výstava prináša kombinované témy zátiší s vlastnou tvorbou samotných autorov a ich rukopisu, pochopenia a spracovania témy. Z obrazov cítiť experimentovanie a rozmanitú štylizáciu, nie takú typickú pre skupinu Turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov. Napriek tomu upútajú a otvárajú možnosť na dialóg.“

ODRAZY SLÁVNOSTÍ - stretnutie s kurátorom výstavy Marekom Pupákom

Termín: 27.07.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine vyhlásilo začiatkom marca fotovýzvu pre každého, kto mal chuť vyjadriť svoj pocit z dnešnej doby fotografiou. V júli TKS pripravilo stretnutie verejnosti a zúčastnených fotografov s kurátorom výstavy Odrazy slávností, na ktorom prebehla tvorivá diskusia. Marek Pupák urobil rozbor fotografií z výstavy Odrazy slávností, ktorý bol vedený veľmi ľudsky a zrozumiteľne.

ČLOVEČINA, TO ĽUDSKÉ V NÁS - seminár s kurátorom

Termín: 6.4.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine vyhlásilo začiatkom marca fotovýzvu pre každého, kto mal chuť vyjadriť svoj pocit z dnešnej doby fotografiou. Zo zapojených fotografií Marek Pupák, kurátor výstavy, následne vytvoril prehliadku 15 autorov v open-air galérii na pešej zóne. Počas trvania výstavy sa 6. apríla v Turčianskom uskutočnil aj seminár s kurátorom Marekom Pupákom. Výstava, ktorá apelovala na to ľudské v nás, toleranciu, empatiu, spolupatričnosť v ťažkých situáciách, na ktoré sme v posledných dvoch rokoch neboli pripravení, sa stretla aj napriek množstvu pozitívnych reakcií, s nesúhlasom. Tento nesúhlas bol vyjadrovaný formami vandalizmu, pri ktorom boli fotografie niekoľkokrát poškodené.

Podujatia OVaVA – venované seniorom a znevýhodneným skupinám

MEDOVNIKÁRSKE DIELNE

Termín: 1.12.2022, DSS Ľadoveň, Martin

Podujatie pripravené pre klientov v Domove sociálnych služieb na Ľadovni v Martine pozostávalo jednak z pripravenej prednášky v oblasti tradičnej ľudovej kultúry na tému priebehu vzniku medovníkárskych dielní a medovníkárskeho remesla, jednak z workshopu v oblasti výtvarníctva, kde si mohli účastníci tvorivých dielní vyskúšať tradičné techniky zdobenia medovníkov. Cieľom podujatia bolo osloviť marginálne skupiny obyvateľov regiónu a umožniť im zapojiť sa do vzdelávacích a kreatívnych činností v oblasti folklóru.

Podujatia OVaVA – spolupráca

FESTIVAL BEZ HRANÍC. 12. ročník

Termín: 3. - 5. 11. 2022, BARMUSEUM, Chata na Martinských holiach

Myšlienka festivalu: Hranice? Nikdy som žiadnu nevidel, ale počul som, že existujú v mysli niektorých ľudí. (Thor Heyerdahl).

Festival Bez hraníc 2022, ktorý patrí k tradičným a najväčším podujatiam svojho druhu na Slovensku. Návštevníci festivalu sa mohli tešiť na 12 hostí zo Slovenska aj z Česka, s ktorými sme precestovali celý svet. A v duchu hesla „bez hraníc“ sme nezostali len pri klasickom cestovaní. Bohatý program ponúkol prezentácie z ultrabehu po Slovensku, divokého Laponska, roadtripu po Rumunsku, troch horolezeckých svetov, kanadských hôr, Ázie či Banátu. Okrem toho sme lepšie spoznali príbehy a osudy ľudí žijúcich pri Dunaji, tiež ako vyzerá slovenská pomoc v zahraničí a 10 000 kilometrov dlhý peší trip v Južnej Amerike. Časť programu zameraná na hory sa uskutočnila na Chate Martinské hole vo výške 1250 metrov nad morom. Neopísateľnú atmosféru podčiarkovala možnosť nočného zostupu. Podujatie organizačne zabezpečoval Martinský klub priaznivcov cestovania a bolo realizované s finančným príspevom mesta Martin. Podujatie bolo podporené z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia. Spoluorganizátormi podujatia boli Turčianska galéria a Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK.

Klubová činnosť

PROGRAMOVÁ RADA TURČIANSKYCH SLÁVNOSTÍ FOLKLÓRU

Členovia Programovej rady Turčianskych slávností folklóru celoročne pracujú na príprave Turčianskych slávností folklóru už roku 1984. V súčasnosti má programová rada 8 členov (Mgr. Monika Barabášová, Mgr. Eva Dudková, Ing. Jaroslava Ďurdíková, Mgr. Alena Havlínová, Ing. Antonín Havlín, Ing. Miroslav Jánošík, Ján Linceni, PhDr. Hana Zelinová), ktorí sa pravidelne stretávajú v klubových priestoroch TKS. Hlavnou náplňou stretnutí v roku 2022 bola programová skladba XXXVIII. ročníka TSF, príprava hlavného programu slávnosti, sprievodných podujatí, propagačné a mediálne výstupy spojené s TSF, ako aj organizačné záležitosti. V priebehu roka sa PR TSF stretla jedenásť krát.

ELENKY Z MUDROŇKY

Divadelné zoskupenie detí zo ZUŠ Pavla Mudroňa, ktoré pracuje pod vedením umeleckej vedúcej Mgr. art. Pavly Musilovej sa v priestoroch TKS stretáva hlavne za účelom odprašovacích skúšok predstavenia Proti prúdu. V minulom roku sa stretli šesťkrát.

KLAPKA TV

Mediálny klub pre deti ktorý pod záštitou Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine funguje od roku 2021. Pracuje pod vedením Ondreja Gaža. Medzi ich hlavnú činnosť patrí príprava video-reportáží o zaujímavých udalostiach a osobnostiach z regiónu Turiec. V rámci spolupráce s TKS natočili viac reportáží z podujatí. Ich stretnutia sa v klubových priestoroch TKS uskutočnili osem krát.

ŠTNV - Štúdio Turčianskych Neprofesionálnych Výtvarníkov

Tvorivé stretnutie členov Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov. V tomto roku bolo uskutočnených 9 stretnutí. Medzi najdôležitejšie tohtoročné realizované aktivity členov ŠTNV patrili: výtvarné workshopy a výstavy Pokoj, Okamihy života, Rok v obrazoch, Súznenie. V polovici roku 2022 získalo štúdio záštitu odborného lektora Mgr. art. Kristíny Vacek.

TUFOTÍM - amatérski fotografi

Fotoskupina - Turčiansky fotografický tím – spája skúsených aj začínajúcich fotografov. Na pravidelných stretnutiach si vymieňajú skúsenosti, prezentujú najnovšiu tvorbu, poskytujú si konštruktívnu kritiku a vzájomne sa povzbudzujú k lepším výsledkom. Členovia sa zúčastňujú celoštátnej fotografickej súťaže AMFO, realizujú viacero fotografických projektov a pravidelne sa zúčastňujú fotografického podujatia Letný foto fest. Medzi ich aktivity tento rok patrila aj klubová výstava Reflexie. V tomto roku sa členovia stretli 22 krát.

III. SÚČASNÝ STAV, PROBLÉMY, SMEROVANIE A VÍZIE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH ZUČ

Podujatia ZUČ – regionálne postupové prehliadky

VESMÍR OČAMI DETÍ 2022

Termín: 15.3.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Aj v roku 2022 vyhlásila Ústredná hviezdáreň v Hurbanove výtvarnú súťaž s názvom Vesmír očami detí. V Turčianskom kultúrnom stredisku sme v mesiaci marec organizovali regionálne kolo 37 ročníka celoslovenskej súťaže. Do súťaže sa so svojimi prácami prihlásilo 172 detí. Porota vybrala tie najlepšie práce, ktoré boli po vyhlásení výsledkov vystavené pre verejnosť v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine a následne postúpili do celoslovenského kola v Hurbanove.

VÝTVARNÉ SPEKTRUM 2022

Termín: 27.4.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Súťažnú prehliadku pripravilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine, garantom a vyhlasovateľom celej súťaže je Národné osvetové centrum v Bratislave. Do súťaže sa prihlásilo spolu 32 autorov s počtom 94 výtvarných diel. Odborná hodnotiacia porota pracovala v zložení: predseda poroty: Mgr. art. Marcel Turic (výtvarník, pedagóg, architekt) členovia : Mgr. Milan Herčút (grafický dizajnér, manažér pre záujmovo-umeleckú činnosť) a Mgr. art. Marek Kokoška (výtvarník, pedagóg). V tomto ročníku ocenili porotcovia inovatívne prístupy v oblasti grafických médií.

ENIKI BENIKI

Termín: 26.3.2022, Turčianska knižnica v Martine

O ZLATÚ GULŔŔČKU

Termín: 26.3.2022, Turčianska knižnica v Martine

Dňa 26.3.2022 sa v Turčianskej knižnici uskutočnili dve folklórne súťaže. O zlatú gulŔŔčku - regionálne kolo k celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke hudobného folklóru detí Vidiečanova Habovka 2022. Eniki beniki 2022 - regionálne kolo 28. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky detských folklórnych súborov. V sobotu dopoludnia sa uskutočnila súťaž O zlatú gulŔŔčku, ktorá bola regionálnym kolom k celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke hudobného folklóru detí Vidiečanova Habovka 2022. „Zlatá gulŔŔčka“ má v Turci viac ako 30 ročnú históriu a tradične sa spája s koncertom finalistov, ktorý sa koná v rámci sprievodného programu Turčianskych slávností folklóru. „O tohtoročnú zlatú gulŔŔčku“ sa súťažilo v troch kategóriách, kde sa prihlásili deti z okresov Turčianske Teplice a Martin. Súťažiaci boli odbornou porotou zaradení v každej kategórii do zlatého, strieborného a bronzového pásma. V kategórii sólisti speváci a spevácke duá bolo prihlásených najviac súťažiacich, 21 detí. V súťaži detských folklórnych súborov Eniki beniki 2022 získal priamy postup Detský folklórny súbor Turiec. Zároveň porota udelila špeciálnu cenu za udržiavanie tradícií s návrhom na postup do krajského kola Detskému folklórnemu súboru Kalužiar.

VAJANSKÉHO MARTIN 2022

Termín: 5. - 6. 4. 2022

69. ročník regionálneho kola celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých sa uskutočnil 5. a 6. apríla 2022 v Turčianskej knižnici v Martine. Veľmi nás potešilo, že v tomto roku sa mohli všetci prihlásení súťažiaci do regionálneho kola Vajanského Martin odprezentovať osobne. Oproti posledným dvom rokom sme zaznamenali vyšší záujem o prednes v poézii a próze, čo sa prejavilo aj hojným počtom prihlásených súťažiacich.

Spomedzi 130 prihlásených súťažiacich mali svoje zastúpenie všetky vekové kategórie od 7 až po 88 rokov. Okres Turčianske Teplice prezentovalo 18 súťažiacich, z toho piati boli študenti stredných škôl a zvyšných trinásť súťažiacich boli deti od 7 do 15 rokov.

Prvý deň súťaže sme začali netradične staršími vekovými kategóriami : treťou, štvrtou a piatou. V stredu 6. apríla si zmerali sily I. a II. kategória, čo sú deti od 7 do 12 rokov ZŠ.

V tomto roku sme zároveň pokračovali v vzdelávaní pedagógov vzdelávať sa v oblasti recitácie, výberu textov a práce s dychom, výslovnosťou, rôznymi technikami. Pracovali sme online cez platformu ZOOM, vďaka ktorej sme mohli poskytnúť zaujímavé vzdelávanie spojené so živými ukážkami prednesu študentky a podrobným rozborom pedagógom z celého Slovenska. Vzdelávací webinár „**Slovo dalo slovo**“ sa uskutočnil 14.2 a 17.3.2022 v doobedňajších hodinách, jeho lektorkou bola skúsená pedagogička a porotkyňa v súťaži Hviezdoslavov Kubín Mgr. Zuzana Demková. Online webinárov sa spolu zúčastnilo 22 učiteľov z celého Slovenska a keďže toto vzdelávanie sme spoplatnili, zarobených 110 Eur sme mohli použiť na ďalšie výdavky spojené s recitačnou súťažou. Webinár zaznamenal v radoch učiteľov priaznivé ohlasy a preto budeme v podobných aktivitách pokračovať aj v budúcich rokoch a zaradíme položku vzdelávania aj do ďalších rokov a projektov venovaných Vajanského Martinu/Hviezdoslavovmu Kubínu v Martine.

AMFO 2022 - regionálne kolo súťaže

Termín: 13.4.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske regionálne kolo 50. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a výstavy v oblasti amatérskej fotografickej tvorby pod záštitou Národného osvetového centra sa konalo 13.04.2022 v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska. Vyhlásenie výsledkov a otvorenie nasledovnej výstavy prebehlo vo výstavných priestoroch, kde sa vystavili tie najlepšie súťažné fotografie. Do jubilejného 50. ročníka sa z nášho regiónu prihlásilo 27 účastníkov, pričom spolu zaslali 130 fotografií. Porota v zložení Mgr. art. Marek Pupák, Mgr. art. Zuzana Vajdová a Braňo Konečný vybrala 38 z nich, ktoré postúpili do krajského kola v Žiline, čím dostali príležitosť postúpiť aj do celoštátneho kola, ktoré sa konalo v novembri 2022 opäť v Martine.

Podujatia ZUČ – krajské postupové prehliadky

JAZYKOM TANCA 2022

Termín: 8.10.2022, Kultúrny dom Belá - Dulice

Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja dňa 8.10.2022 v KD Belá-Dulice pripravilo krajské kolo 27. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky choreografií folklórnych kolektívov a tanečných

zoskupení Jazykom tanca 2022. Spoluorganizátorom súťaže boli obec Belá-Dulice a Národné osvetové centrum. Podujatie bolo podporené z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia a Národného osvetového centra. V tomto roku sa divákovi predstavili tri súťažiacie folklórne súbory: Klub autentického folklóru (KAF) Hojana zo Žiliny v B. kategórii (tanečno-divadelné diela vychádzajúce alebo inšpirované tradičným materiálom) vystúpil s programom „Aqua vitae“, s využitím doposiaľ získaných poznatkov piesní a tancov z kysuckých goralských obcí z Horných Kysúc, kysucko-lašského pomedzia a obcí z Dolných Kysúc. Folklórna skupina Hajov (FS Hajov) zo Strečna v B. kategórii (tanečno-divadelné diela vychádzajúce alebo inšpirované tradičným materiálom) priniesla ukážky tradícií predvianočného obdobia a ľúbostnej mágie dievčat počas zimy na Ondreja v predstavení: „Keť som išla link, sun, kerda, šinka-vrinka z jarmoku. V A. kategórii (choreografie prezentujúce tradičnú formu folklórneho materiálu) sa súťaže zúčastnili folklórni nadšenci „Oprášené krpce“ zo Žiliny. Svoje bohaté tanečno-spevácke skúsenosti predviedli v tanečnom pásme z Kysúc pod názvom „Starodávne Kysuce“, ktoré vzniklo vďaka zachovaným filmovým záznamom zo 60. rokov minulého storočia. V rámci súťažnej prehliadky folklórne súbory absolvovali rozborové semináre s päťčlennou odbornou porotou v zložení: Mgr. Alfréd Lincke, Mgr. Katarína Babčáková, PhD., Mgr. Eva Dudková, PhDr. Andrea Jágerová, Michal Zelinka.

Návrhom na postup boli ocenené dva folklórne kolektívy: KAF Hojana a Oprášené krpce zo Žiliny. Po ďalšom posúdení ich výsledkov majú možnosť postúpiť do celoštátneho kola postupovej súťaže a prehliadky choreografií folklórnych kolektívov Jazykom tanca 2022, ktoré sa bude konať v dňoch 4. – 6. novembra 2022 v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene. V striebornom pásme so špeciálnou cenou sa umiestnila Folklórna skupina Hajov zo Strečna.

VAJANSKÉHO MARTIN 2022

Termín: 02.05. - 4.05.2022 – SNK - Literárne múzeum, Martin

Krajské kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky Hviezdoslavov Kubín 2022, u nás pod názvom Vajanského Martin, v umeleckom prednese poézie a prózy detí, mládeže a dospelých bolo naplánované v súlade s propozíciami a pokynmi od Národného osvetového centra na 2. – 4.5.2022 v Literárnom múzeu SNK v Martine.

Tento rok sa o priazeň poroty uchádzalo 95 jednotlivcov a 3 detské divadlá poézie. Spolu 120 súťažiacich recitátorov reprezentujúcich päť okresov Žilinského kraja: Turiec, Horné Považie, Liptov, Kysuce a Oravu.

V pondelok 2. mája si zmerali sily detské divadlá poézie – vďaka Biblickej škole v Martine, ktorá na tieto účely zapožičala Turčianskemu kultúrnemu stredisku pódiový priestor. V utorok 3. mája 2022 sa v Literárnom múzeu Slovenskej národnej knižnice uskutočnila súťažná prehliadka v III., IV. a V. kategórií. I. a II. kategória súťažila v stredu 4. mája.

Náš región sa v r. 2022 dočkal pekného úspechu: dôchodkyňa a dlhoročná recitátorka Želimíra Mišutová získala vo svojej V. kategórii na celoštátnom kole, ktoré sa uskutočnilo 22.6. – 25.6.2023, v striebornom pásme čestné uznanie.

TURČIANSKE JAVISKO 2022

Termín: 24. - 25.4.2022, Štúdio Slovenského komorného divadla v Martine

Turčianske Javisko 2022 – 7. ročník krajskej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla mladých a dospelých v Žilinskom kraji sa uskutočnil v dňoch 24. – 25. apríla 2022 v priestoroch Štúdia Slovenského komorného divadla. Spoluorganizátormi

súťaže boli Slovenské komorné divadlo Martin a Národné osvetové centrum. Súťažnej prehliadky sa zúčastnilo 7 súborov; DS Teatro in Vitro, ZUŠ Žilina – „*Ja samú seba utopím mnou*“, Dramatický klub EGMT, Martin – „*Absolútny zákaz*“, DS dNO, Námestovo – „*Hra na Boha*“, DS Divadlo Hubová o.z., Hubová – „*Všetko naopak*“, DS Divadlo Apostrop, Liptovský Mikuláš – „*Kontra*“, DS Art VAMO, Žilina – „*Dušo, Domo, Ingrid a ich deň "D"*“, DŠ RosArt, Ružomberok – „*O.Y.E.P.*“, ktoré hodnotila trojčlenná odborná porota v zložení Mgr. art. Martin Krajčovič – predseda, Mgr. art. Zuzana Galková ArtD. – členka poroty, Mgr. art. Matej Moško, PhD. – člen poroty. Po každom predstavení sa uskutočnil rozborový seminár, kde mala porota priestor na kritické zhodnotenie predstavení, ale hlavne na odborné rady, motiváciu a inšpiráciu súborov do ďalšej práce. Veľmi prínosnou časťou rozborových seminárov bola vzájomná diskusia medzi odbornou porotou a divadelnými súbormi, ktorá bola vzájomným obohatením. V prvý deň postupovej súťaže vystúpili divadelné súbory v rámci súťaže Belopotockého Mikuláš. V kategórii Prúdy súčasného divadla boli ocenené nasledovné tri súbory. Ocenenie s priamym postupom (1. miesto) získal divadelný súbor APOSTROP z Liptovského Mikuláša s inscenáciou „*Kontra*“ pod režisérskou taktovkou Jána Kuráňa. Ocenenie s návrhom na postup (2. miesto) získala inscenácia „*Hra na boha*“ v podaní divadelného súboru „*dNO*“ z Námestova, ktorú režíroval Lukáš Kubík. Čestné uznanie získala hra „*Dušo, Domo, Ingrid a ich deň "D"*“ súboru „*Artvamo*“ zo Žiliny pod vedením Andreja Opáleného. V kategórii Prúdy tradičného divadla boli ocenené nasledovné 2 súbory. Ocenenie s priamym postupom (1. miesto) získalo „*Divadelné štúdio RosArt*“ z Ružomberku s inscenáciou „*O.Y.E.P.*“, ktorú režírovala Marianna Stančoková. Ocenenie s návrhom na postup (2. miesto) získala inscenácia „*Všetko naopak*“ divadelného súboru „*Divadlo Hubová*“ z Hubovej pod režijnou taktovkou Zdenky Jarošovej.

Druhý deň Turčianskeho javiska patrilo neprofesionálnemu divadlu mladých v súťaži FEDIM. Na doskách Slovenského komorného divadla v Martine sa súťažne prezentovali dva súbory zo Žiliny a Martina. Porota v rámci tejto súťaže neudelila Ocenenie s priamym postupom. Ocenenie s návrhom na postup (2. miesto) tentokrát získal domáci martinský súbor „*Dramatický klub EGMT*“ s inscenáciou „*Absolútny zákaz*“ od slovenského dramatika Petra Karvaša pod režijnou taktovkou Moniky Záborskej. Čestné uznanie získala monodráma „*Ja samú seba utopím mnou*“ súboru „*Teatro in Vitro*“ zo Žiliny pod vedením Vladimíra Moresa. Postupujúci martinský súbor „*Dramatický klub EGMT*“ sa s inscenáciou „*Absolútny zákaz*“ na celoštátnej súťaži a prehliadke neprofesionálneho divadla mladých FEDIM 2022 v Tisovci umiestnil v bronzovom pásme .

Odborná porota menom predsedu Mgr. art. Martina Krajčoviča zhodnotila celý priebeh 7. ročníka Turčianskeho javiska, ako veľmi príjemný, organizačne pripravený a realizovaný na dobrej úrovni.

Turčianske javisko 2022, 7. ročník krajského kola celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla mladých FEDIM 2022 a celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla dospelých Belopotockého Mikuláš 2022, bolo financované z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia, Národného osvetového centra, Žilinského samosprávneho kraja a Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine.

Podujatia ZUČ – celoštátne postupové prehliadky

Tento rok Turčianske kultúrne stredisko v Martine zorganizovalo jubilejný 50. ročník celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO. Počiatky súťaže sa datujú od roku 1973, avšak jej história a názov AMFO sa viaže s oveľa skorším obdobím, s rokom 1965 a iniciatívou martinských fotografov z Fotoklubu DK ROH ZŤS (dnes Fotoklub Karola Plicku) priniesť celoštátnu (československú) súťaž amatérskej fotografie spolu s výstavou do Martina. Od tejto aktivity je odvodený aj súčasný názov podujatia AMFO s významom Amatérska martinská fotografia. V roku 2020 získalo Turčianske kultúrne stredisko v Martine na základe konkurzu vyhláseného Národným osvetovým centrom poverenie na organizovanie celoštátneho kola súťaže AMFO v rokoch 2021-2024. AMFO je celoštátna postupová súťaž a výstava amatérskej fotografickej tvorby, ktorá je jedinou svojho druhu na Slovensku. Uskutočňuje sa každoročne, keď v priebehu roka postupne prebiehajú regionálne a krajské kolá naprieč Slovenskom a súťaž v novembri vrcholí celoštátnym kolom. Pre Turčianske kultúrne stredisko bola organizácia súťaže celoslovenského formátu výzvou a premietla sa do plánovaných celoročných aktivít (vzdelávanie, workshopy, sprievodné výstavy v meste, besedy). Hlavným partnerom 50. ročníka AMFO sa stala Slovenská národná knižnica, ktorá poskytla svoje atraktívne priestory na slávnostné vyhodnotenie celoštátnej súťažnej prehliadky a taktiež pre záverečnú výstavu. Odborným partnerom podujatia bolo aj pri jubilejnom 50. ročníku AMFO Národné osvetové centrum v Bratislave. Ďalšími dôležitými partnermi Turčianska galéria v Martine, Turčianska knižnica v Martine.

Realizačnému tímu TKS dlhodobou dôslednou prípravou a efektívnou spoluprácou so súťažiacimi, partnermi, metodikmi, členmi poroty, lektormi podarilo úspešný zabezpečiť priebeh celoštátnej postupovej súťaže, hlavného a sprievodného programu AMFO 2022. Do celoštátneho kola súťaže postúpilo 226 autoriek a autorov s 539 postupujúcimi dielami. Odborná porota v zložení Mgr. art. Lenka Lindák Lukačovičová, ArtD. (predsedníčka) doc. Mgr. art. Jozef Sedlák, Mgr. art. Katarína Poliačiková, Mgr. art. Kvet Hoa Nguyen Thi, Bc. Michaela Obšitošová, zasadla v dňoch 9.-11. 9. 2022 v Turčianskej knižnici v Martine. Porota následne navrhla vystaviť 206 diel od 137 autoriek a autorov, z toho udelila 23 ocenení a 28 čestných uznaní vo všetkých kategóriách.

Do hlavného programu AMFO 2022 sme zaradili v dňoch 17. – 19. 6. 2022 a 19. – 21. 8. 2022 sériu vzdelávacích workshopov pod veľmi kvalitným lektorským vedením Mgr. art. Michala Hubu na tému Krajina Turca, Mgr. art. Emy Lančaričovej na tému Ramble a Mgr. art. Dominiky Jackuliakovej na tému tvorby. Všetky workshopy sa stretli s veľkým záujmom u neprofesionálnych fotografov z celého Slovenska ich kapacita bol naplnená.

Hlavný program jubilejného 50. ročníku vyvrcholil AMFO víkendom v dňoch 4. – 6. 11. 2022 v Martine. V priestoroch konferenčnej sály Slovenskej národnej knižnice 4.11.2022 prebehlo verejné otvorenie a vyhodnotenie súťaže za prítomnosti významných hostí Igora Husa poslanca NR SR a primátora mesta Turčianske Teplice, Eriky Jurinovej predsedníčky ŽSK, Jána Danka primátora mesta Martin, Erika Kriššáka generálneho riaditeľa NOC v Bratislave, členov poroty a ďalších hostí. V priestoroch foyeru SNK následne prebehla vernisáž výstavy a rozborový seminár pre zúčastnených vystavených autorov. Súčasťou AMFO víkendu bola aj trojica workshopov s lektormi Mgr. art Šimonom Luptákom s názvom AMFO FOTOkáva, Mgr. art Emou Lančarovičovou na tému Instantná identita, Mgr. art Zuzanou Pustaiovou na tému Ja a moje druhé ja.

Ďalšou časťou bohatého programu 50. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO bol jeho sprievodný program, ktorý zahŕňal fotografické výstavy, prednášky a autorské prezentácie. Sprievodný program odštartoval výstavou „REFLEXIE“ reprezentujúcou tvorbu Turčianskeho fotografického tímu TuFoTím vo výstavných priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska (16.8. – 16.9.2022). Turčianska galéria v Martine hostila nasledujúce dve sprievodné výstavy AMFO 2022 a to výstavu projektu „Pamäť Turca“, ktorá bola prezentáciou výsledkov účastníkov workshopu (13.10.2022 – 31.1.2023) a výstavu „Príbehy“ reflektujúcu sociálne témy vo fotografiách od autorov Jany Čavojskej a Martina Tomášku. Ďalšou sprievodnou výstavou bola výstava pod názvom „Predstavujeme Vám porotcov a lektorov AMFO 2022“ vo výstavných priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska (20.10. – 25.11.2022). Ako organizátori sme uvítali možnosť vystavovať partnerskú súťaž z Českej republiky „42. Národní soutěž amatérské fotografie“, ktorú sme prezentovali v priestoroch Turčianskej knižnice (25.10. – 18.11.2022). Ďalšie dve sprievodné výstavy boli inštalované vo verejnom priestore Divadelného námestia v Martine, „Po slnku vidím ťa v závitoch času“ výstava odporúčanej témy Pamäť 50. ročníka AMFO (11.10. – 31.12.2022) a „Fotografia 2022“, ktorou sa prezentoval martinský Fotoklub Karola Plicku.

Pre účastníkov AMFO víkendu sme 5.11.2022 pripravili prednášky, Mgr. art Lenky Adamčákovej „Experiment vo fotografiách“, Mgr. art Emy Lančaričovej „Polaroidová fotografia“ v Turčianskej knižnici a Mgr. art. Zuzany Pustaiovej „Foto identity“ v Turčianskej galérii v Martine. Aby sme projekt AMFO priblížili viac mladej generácii usporiadali sme prednášku pre školy pod názvom „Stretnutie s AMFOM“ s komentovanou prehliadkou záverečnej výstavy AMFO 2022 (8.11.2022) v Slovenskej národnej knižnici. Tematicky sme pokračovali aj pri autorskej prezentácii knižného spracovania fotografického projektu „Lonely planet Trnávka“, ktorého autorkou je predsedníčka poroty AMFO 2022, vizuálna umelkyňa, vysokoškolská pedagogička VŠVU v Bratislave Mgr. art. Lenka Lindák Lukačovičová, ArtD.. Prezentácia tohto projektu sa uskutočnila 25.11.2022 vo výstavných priestoroch TKS. História, vývoj a aktivity v počiatočných činnosti organizovanej amatérskej komunity na Slovensku nám na svojej prednáške predstavil doc. Mgr. art. Jozef Sedlák, fotograf, vysokoškolský pedagóg, historik, v rámci ktorej odprezentoval svoj autorský knižný projekt „Združenie fotografov amatérov YMCA a Fotoskupiny KSTL Bratislava, Vývoj a aktivity v období 1924-1948“ (8.12.2022).

Po vzájomnej dohode s predsedníčkou poroty a členmi poroty sme zorganizovali doplnkový online rozborový seminár pre účastníkov AMFO 2022, ktorí sa nemohli zúčastniť prezenčného rozborového semináru v Slovenskej národnej knižnici (23.11.2022). Rovnako sme sprístupnili verejnosti aj záverečnú výstavu jubilejného 50. ročníka AMFO, ktorej virtuálna podoba je zverejnená v online priestore.

Ďalším výstupom AMFO 2022 je katalóg 50. ročníka pozostávajúci z dvoch častí. Prvá časť je venovaná dielam ocenených autorov AMFO 2022. Druhá časť katalógu je venovaná odporúčanej téme AMFO 2022 „Pamäť“, kurátorský výber diel vytvorených autormi na odporúčanú tému vytvorila Mgr. art. Dominika Jackuliaková, kurátorka výstavy „Po slnku, vidím ťa, v závitoch času.“

Projekt AMFO 2022 bol realizovaný s finančnou podporou Žilinského samosprávneho kraja, Fondu na podporu umenia, Národného osvetového centra a v spolupráci s Slovenskou národnou knižnicou, Turčianskou galériou a Turčianskou knižnicou v Martine.

Podujatie ďalej podporili rôzne subjekty ako Foma Bohemia spol. s r. o., Slovenská národná galéria, Kunsthalle Bratislava, Stredoeurópsky dom fotografie, Neografia a.s., Z-Print, Fotograf magazine, Flash Art, DCP Timber s r.o., OKI.

Podujatia ZUČ – regionálne nepostupové prehliadky

TURIEC MAĽOVANÝ

Termín: 12.6.2022, Múzeum slovenskej dediny - Jahodnícke háje, Martin

Výstava výtvarno - literárnej súťaže Turiec maľovaný je dlhodobou súčasťou sprievodného programu Turčianskych slávností folklóru. Býva inštalovaná v objekte Vozáreň z Moškovca v Múzeu slovenskej dediny SNM. V roku 2022 bola téma súťaže venovaná téme s názvom „POKLADY HISTÓRIE A PRÍRODY TURCA“. Súťaž je určená žiakom materských, základných a základných umeleckých škôl. Porota každoročne vyhodnotí a udelí ocenenia pre najzaujímavejšie práce, pričom ocenení žiaci sú kontaktovaní prostredníctvom pedagógov. Slávnostné vyhlásenie výsledkov a odovzdanie cien XIII. ročníka literárno-výtvarnej súťaže pre deti a mládež, zameranej na priblíženie tradičnej ľudovej kultúry sa konalo v rámci Turčianskych slávností folklóru v Múzeu slovenskej dediny - Jahodnícke háje.

LETÍ, LETÍ ROJ

Termín: 15.12.2021 - 24.2.2022, Pešia zóna mesta Martin

Turčianske kultúrne stredisko v Martine pripravilo výstavu fotografií účastníkov fotovýzvy XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Letí, letí roj“. Výstava bola realizovaná s finančnou podporou mesta Martin v rámci projektu Fotografia v meste a bola nainštalovaná na Pešej zóne mesta Martin od 15.12.2021 do 24.2.2022. Výstava zachytáva osobné príbehy, spoločné radosti, vzájomnú podporu a inšpiráciu. Vystavené fotografie odzrkadľujú jedinečný pohľad účastníkov fotovýzvy „Slávnosti vašim objektívom“ na Turčianske slávnosti folklóru.

Nepostupové festivaly ZUČ regionálneho významu

XXXVIII. ročník TURČIANSKE SLÁVNOSTI FOLKLÓRU

Termín: 12.6.2022, Múzeum slovenskej dediny - Jahodnícke háje, Martin

V nedeľu 12. júna 2022 sa konal XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru. Podujatie má v kultúrnom kalendári Turca svoje významné miesto pre svoj bohatý programový obsah, množstvo nadšených účinkujúcich a neopakovateľnú atmosféru, ktorú vytvárajú samotní účastníci a dotvárajú návštevníci a priestor Múzea slovenskej dediny.

Každoročná ucelená dramaturgia podujatia pamätá na umeleckú tvorbu naprieč generáciami, prepája súbory a skupiny z celého Turca, nezabúda ani na jubilujúce súbory, zoskupenia a prináša aj vystúpenie hostí z iných regiónov. Podujatie, ktorého hlavný program prebieha na javisku pod holým nebom v skanzene, ponúka aj zaujímavé sprievodné podujatia.

Sprievodný program slávností otvorila v piatok 27.mája 2022 v centre Martina v Pešej zóne folklórna skupina Tiešňavan a ľudová hudba Drienča z Krpelian. Svojim hudobno-tanečným vystúpením pod názvom „A veru mi zahraj krpeľská muzika“ prezentovali autentické piesne z Dolného Turca, ktoré sa nachádzajú na novovydanom CD, ktorého krst prebehol po vystúpení v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska za bohatej účasti folklórnej obce.

V nedeľu 29.mája sa konal „Koncert v záhrade“ Slovenského národného múzea v Martine. Podujatie, ktoré prepojilo aktívne hrajúcich muzikantov ľudovej hudby Javorové husle a finalistov detskej speváckej súťaže „O zlatú gulôčku“.

Hlavný program XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru začal v nedeľu 12. júna o 10.45 h slávnostným otvorením na hlavnom pódiu. O 11.00 h začína detský program „Na zelenej lúke“. Predstavili sa v ňom detské folklórne kolektívy Turiec a Kalužiar z Martina, Lúčik z Turčianskych Teplíc a Malý Lysec z Belej - Dulíc. O 12.15 h dedinské folklórne skupiny priblížili obrazy sviatku a práce v minulosti svojim programom „Z každého rožku trošku“. Vystúpili FSk Hrádok Bystrička, FSk Tiešňavan Krpeľany, FSk Podhradie, FSk Sklabiňa, FSk Šútovo, hrať budú Vladimír Jurečka, LH Podhradská muzika z Podhradia a LH Drienča z Krpelian.

Galaprogram „Zaspomínajme si“, začal o 13.30 h a bol venovaný jubilujúcim súborom FS Turiec, FS Lysec, DFS Turiec, DFS Lúčik a DFS Malý Lysec. V programe bola obsiahnutá aj spomienka na Božku Kočalkovú - významnú osobnosť, ktorá zanechala nezmazateľnú stopu v našom regióne. Hlavný program vyvrcholil o 15.15 h vystúpením hosťa – Univerzitého folklórneho súboru Mladosť z Banskej Bystrice. V hodinovom programe „Preleť vtáčku, preleť“ predstavili tance z povodia Hrona, Podpoľania, Telgártu a krajanskej Dolnej zeme v réžii a choreografii Martina Urbana.

Už od 10.00 h mohli návštevníci SNM vidieť sprievodné podujatia, ktoré prebiehali v areáli Múzea slovenskej dediny: podujatie „Dnes tovariš, zajtra majster“ spojené s ukázkami tradičnej výroby v prácach študentov, „Jarmok tradičných remesiel“, vyhodnotenie súťaže a otvorenie výstavy „Turiec maľovaný“ v priestoroch Vozárne z Moškovca. Detský program obohatili dielničky „Na slávnostiach tvorivo“. Milovníci fotografovania sa mohli kreatívne zapojiť do prebiehajúcej výzvy „Slávnosti spoza objektívu“. Kurátorský výber fotografií bol vystavený na Pešej zóne v Martine.

Každoročným hlavným organizátorom podujatia bolo Turčianske kultúrne stredisko v Martine zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Spoluorganizátormi boli: SNM v Martine – Múzeum slovenskej dediny a Turčianske združenie pre výskum, ochranu, propagáciu a šírenie tradičnej ľudovej kultúry – TUZLUK. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, ktorý je jeho hlavným partnerom. Záštitu nad podujatím prevzala Erika Jurinová - predsedníčka Žilinského samosprávneho kraja. Podujatie podporili mesto Martin a Turčianske Teplice a Žilinský samosprávny kraj.

Podujatia ZUČ - prehliadky - TKS ako spoluorganizátor

DIVADLO K ĽUĎOM

Termín: 1. - 3.9.2022, pešia zóna mesta Martin

Turčianske kultúrne stredisko v Martine bolo spoluorganizátorom jubilejného 100. ročníka Scénickej žatvy, vrcholného celoštátneho festivalu s medzinárodnou účasťou, ale aj najstaršieho festivalu neprofesionálneho divadla v Európe, ktorý sa uskutočnil 30. 8. – 4. 9. 2022 v Martine. Turčianske kultúrne stredisko vytvorilo pri tejto príležitosti sprievodný pouličný program „Divadlo k ľuďom“, sa uskutočnil v dňoch 1. - 3. septembra 2022 na Divadelnom námestí v Martine. Zámerom nášho programu bolo v priestore pešej zóny mesta Martin pomocou našich predstavení vziať verejnosť či účastníkov do atraktívneho divadelného diania. Festivalové dianie sprevádzalo chodúľové predstavenia „Najvyšších kaukliarov“, ktorí svojimi jednotlivými vstupmi pritiahli pozornosť verejnosti nielen k

sprievodnému programu, ale aj ostatným podujatiam 100. ročníka Scénickej žatvy. V programe sme pripravili pre malých hercov dvojicu zábavných a tvorivých divadelných dielní „Hravé divadlo“, vedených hercom a klaunom Filipom Hajdukom. Čaro z tvorby nových farebných svetov, deti zažili počas výtvarnej dielne „Farebné tóny“ s lektorkou Natašou Vaňkovou. Nielen detské publikum, ale aj dospeláci mohli v rámci programu vzhliadnúť bábkovú rozprávku so živou hudbou „Divočiny“ v podaní „Nezávislého divadelného zoskupenia Odivo“. Veľký úspech na Divadelnom námestí zožalo predstavenie Dua Kyseli Krastafci „Cirkus naopak“, kde žongléri, žonglovali tak, ako divák pískal. Projekt sprievodného pouličného programu „Divadlo k ľuďom“ k 100. ročníku Scénickej žatvy v Martine bol realizovaný s finančnou podporou mesta Martin a Žilinského samosprávneho kraja.

ECHO HELIGÓNKY 2022

Termín: 14.5.2022, Valča

Turčianske kultúrne stredisko v Martine bolo spoluorganizátorom už 9. ročníka prehliadky heligónkárov z regiónov celého Slovenska, ktorá sa uskutočnila 14.5.2022 vo Valči. Ďalšími organizátormi tohto tradičného podujatia boli Miestny odbor Matice slovenskej vo Valči, obec Valča, Hudobný odbor Matice slovenskej, Dom Matice slovenskej v Žiline.

AR(U)TIZMUS - VÝSTAVA VÝTVARNÝCH PRÁC DETÍ S AUTIZMOM

Termín: 29.3. - 11.4.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine bolo spoluorganizátorom výstavy Ar(U)tizmus pri príležitosti svetového dňa povedomia o autizme a jej vernisáže spojenej s kultúrnym programom vytvoreným pre komunitu autistických detí a ich rodičov. S veľkým nadšením a radosťou prijali naši malí i veľkí hostia piesne Juraja Hnilicu, ktorý svojou muzikálnosťou vytvoril v našom domčeku neopakovateľnú atmosféru o čom svedčili mnohé úsmevy na tvárach našich hostí. Rovnako k nálade v našej klubovni prispela svojim čítaním aj Evka Olňová. Na tomto podujatí TKS spolupracovalo pri organizácii so Spoločnosťou na pomoc osobám s autizmom, SPOSA – Turiec a Súkromnou špeciálnou materskou školou SPOSÁČIK z Martina.

DS ELENKY Z MUDROŇKY – „PROTI PRÚDU“

Termín: 1.7.2022, KD Dubové

Zaujímavý a oceňovaný divadelný projekt, autorská inscenácia „Proti prúdu“, ktorá vznikla v roku 2019 pri príležitosti 150. výročia založenia prvého celonárodného ženského spolku Živena v spolupráci Turčianskeho kultúrneho strediska s literárno - dramatickým odborom Základnej umeleckej školy Mudroňova v Martine. Inscenácia čerpá z fragmentov zo života výnimočnej ženy – Eleny Maróthy - Šoltésovej – tak, ako ich sama zachytila v knihách „Moje deti“ a „Sedemdesiat rokov života“. Tento divadelný projekt nás úspešne reprezentoval v obci Dubové v rámci kultúrneho programu pri príležitosti 760. výročia založenia obce, ktorá je známa svojou dlhoročnou divadelnou tradíciou.

CANTUS - miešaný spevácky zbor Bratislava

Termín: 23.9.2022 - Evanjelický kostol Martin

Koncertné vystúpenie známeho speváckeho zboru CANTUS z Bratislavy pod taktovkou Juraja Jarima. V bohatom repertoári bratislavského telesa zazneli skladby našich aj svetových autorov.

CANTICA COLLEGIUM MUSICUM z Martina

Termín: 24.9.2022, Evanjelický kostol v Necpaloch

Koncertné vystúpenie speváckych zboru CANTUS z Bratislavy pod vedením dirigenta Juraja Jarima a CANTICA COLLEGIUM MUSICUM pod taktovkou Štefana Sedlického. Na koncerte zazneli diela našich aj svetových autorov. Na klavíri ich sprevádzala Monika Mockovčáková.

PRÍBEHY

Termín: 18.10.2022, Turčianska galéria

Spojili sme v nej niekoľko zdanlivo odlišných ľudských osudov do jednej spoločnej výstavy Príbehy. Autorkou deviatich silných príbehov ľudí na úteku je vynikajúca fotografka a novinárka Jana Čavojská, ktorá o svojej výstave hovorí: „Balkánskou trasou práve teraz putujú Európou tisíce ľudí. Mužov, žien a detí. Utekajú pred neistotou, násilím, vojnovými konfliktmi a nedostatkom príležitostí. Kým ľuďom z Ukrajiny sme pred vojnou u nás poskytli útočisko, tým utekajúcim pred bojmi v Sýrii či brutálnym režimom v Afganistane dávame najavo, že nemajú právo nájsť u nás bezpečie. A tak deti aj dospelí cestujú pešo, pohybujú sa skrytí, prespávajú v studených opustených budovách či v lese, zažívajú násilie od polície a úplne v rozpore s našimi vlastnými zákonmi sú znovu a znovu deportovaní bez možnosti férového preskúmania svojej žiadosti o azyl. Na neochote politikov nájsť konečne riešenie zarába predovšetkým organizovaný zločin. Migrácia je prirodzená a stará ako ľudstvo samo. Nezmizne, ak sa budeme tváriť, že neexistuje. Taký prístup spôsobí len viac ľudského utrpenia. Ľudia z krajín, zmietaných násilím, k nám nesú aj svoje talenty a túžbu využiť ich v Európe. Riešenia existujú.“

Fotografická výstava, inštalovaná na plote Turčianskej galérie v Martine, bola slávnostne otvorená 18. 10. 2022 o 17,00 v Turčianskej galérii. Súčasťou vernisáže bolo rozprávanie jednej z autorov Jany Čavojskej k jej kolekcii pod názvom Cesta smrti a nádeje.

Podujatia ZUČ – koncerty

„A VERU MI ZAHRAJ KRPEĽSKÁ MUZIKA“ - Vystúpenie FS Tiešňavan z Krpelian

Termín: 27.5.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Folklórna skupina Tiešňavan a Ľudová hudba Drienča predstavili v rámci sprievodného programu XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru svoje CD pod názvom „A veru mi zahraj Krpeľská muzika“. Stretnutie miestnej folklórnej obce a verejnosti spojené s prezentáciou CD sa konalo dňa 27. mája 2022 vo vonkajších a klubových priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine o 16.00 h. Folklórna skupina Tiešňavan začala v obci pracovať v roku 1973 a dnes je jednou z najúspešnejších folklórnych skupín regiónu Turca. Ľudová hudba Drienča funguje od roku 1996 a je cennou súčasťou FS Tiesňavan. Repertoár

CD „A veru mi zahraj Krpeľská muzika“ tvoria autentické piesne z Krpelian, ktoré zachytila a nahrala v 80.-tych rokoch etnologička Hana Zelinová.

„KONCERT V ZÁHRADE“

Termín: 29.5.2022, SNM - Etnografické múzeum, Martin

Turčianske kultúrne stredisko v Martine 29. mája o 16.00 h. pripravilo Koncert finalistov detskej speváckej súťaže O zlatú guľôčku a Javorových huslí v záhrade Etnografického múzea. Pod vedením primáša Mariána Kramára vystúpila Ľudová hudba Javorové husle a finalisti regionálnej súťaže detských spevákov O zlatú guľôčku. Ucelená dramaturgia koncertu spojila aktívne hrajúcich muzikantov s mladými turčianskymi talentami. Divákovi priniesla neopakovateľnú atmosféru generačného prepojenia. Koncert vznikol s finančnou podporou mesta Martin.

Podujatia ZUČ – výstavná činnosť

LETÍ, LETÍ ROJ

Termín: 15.12.2021 - 24.2.2022, Pešia zóna mesta Martin

Turčianske kultúrne stredisko v Martine pripravilo výstavu fotografií účastníkov fotovýzvy XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Letí, letí roj“. Výstava bola realizovaná s finančnou podporou mesta Martin v rámci projektu Fotografia v meste a bola nainštalovaná na Pešej zóne mesta Martin od 15.12.2021 do 24.2.2022. Výstava zachytáva osobné príbehy, spoločné radosti, vzájomnú podporu a inšpiráciu. Vystavené fotografie odzrkadľujú jedinečný pohľad účastníkov fotovýzvy „Slávnosti vaším objektívom“ na Turčianske slávnosti folklóru.

KRÍŽOM KRÁŽOM OBJEKTÍVOM

Termín: 25.1. – 8.2.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Výstava „Krížom krážom objektívom - podujatia Turčianskeho kultúrneho strediska v roku 2021 očami fotografa Michala Lašuta“, sa konala vo výstavných priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine. Išlo o jedno z prvých podujatí naživo po „covidovej dobe“. Vystavujúci autor, martinský fotograf Michal Lašut, prezentoval svoju tvorbu na viac ako dvoch desiatkach fotografií, v ktorých mapoval rôznorodé kultúrne podujatia, ktoré sme organizovali napriek náročným podmienkam, v ktorých sme museli pracovať počas roku 2021. Súčasťou výstavy bolo aj stretnutie verejnosti s autorom a rozhovor s ním o jeho tvorbe, živote, kultúre.

OKAMIHY ŽIVOTA

Termín: 10.2. - 10.3.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Všetci milovníci farieb a fantázie si prišli na svoje na výstave obrazov od martinského amatérskeho výtvarníka Miloslava Račeka. Autor na výstave „Okamihy života“ prezentuje prierez svojou maliarskou tvorbou. Vo svojich plátnach jemu vlastným spôsobom filtruje podnety zo života cez prizmu svojho originálneho výtvarného jazyka.

VESMÍR OČAMI DETÍ 2022

Termín: 15.3. - 29.3.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

V mesiaci marec, po vyhodnotení regionálneho kola 37. ročníka celoslovenskej výtvarnej súťaže "Vesmír očami detí", ktorú vyhlasuje Ústredná hviezdáreň v Hurbanove, sme v Turčianskom kultúrnom stredisku usporiadali výstavu z tých najlepších detských prác, vybraných odbornou porotou. Ocenené práce následne postúpili do celoslovenského kola v Hurbanove.

ČLOVEČINA, TO ĽUDSKÉ V NÁS

Termín: 1.4. - 30.6.2022, Pešia zóna v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine vyhlásilo začiatkom marca fotovýzvu pre každého, kto mal chuť vyjadriť svoj pocit z dnešnej doby fotografiou. Zozbierali sme 234 fotografií od 42 autorov. Kurátor výstavy Marek Pupák mal veľmi ťažkú úlohu vybrať z nich 15 fotiek pre exteriérovú výstavu na Martinskom námestí. Výstava sa otvorila 1. apríla 2022 pod názvom Človečina to ľudské v nás. Počas trvania výstavy sa 6. apríla v Turčianskom uskutočnil aj seminár s kurátorom Marekom Pupákom. Výstava, ktorá apelovala na to ľudské v nás, toleranciu, empatiu, spolupatričnosť v ťažkých situáciách, na ktoré sme v posledných dvoch rokoch neboli pripravení, sa stretla aj napriek množstvu pozitívnych reakcií, s nesúhlasom. Tento nesúhlas bol vyjadrovaný formami vandalizmu, pri ktorom boli fotografie niekoľkokrát poškodené.

AMFO 2022 - výstava regionálneho kola

Termín: 13.4. - 25.4.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Po vyhlásení výsledkov regionálneho kola 50. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a výstavy v oblasti amatérskej fotografickej tvorby pod záštitou Národného osvetového centra sa 13.04.2022 v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska konala vernisáž výstavy z vybraných súťažných fotografií. Do jubilejného 50. ročníka sa z nášho regiónu prihlásilo 27 účastníkov, pričom spolu zaslali 130 fotografií. Porota v zložení Mgr. art. Marek Pupák, Mgr. art. Zuzana Vajdová a Braňo Konečný vybrala 38 z nich, ktoré sa dostali na výstavu a postúpili do krajského kola v Žiline, čím dostali príležitosť postúpiť aj do celoštátneho kola súťaže a výstavy, ktoré sa konali v novembri 2022 v Slovenskej národnej knižnici, opäť v Martine.

TURIEC MAĽOVANÝ

Termín: 12.6.2022, Múzeum slovenskej dediny - Jahodnícke háje, Martin

Výstava výtvarno-literárnej súťaže Turiec maľovaný je dlhodobou súčasťou sprievodného programu Turčianskych slávností folklóru. Býva inštalovaná v objekte Vozáreň z Moškova v Múzeu slovenskej dediny SNM. V roku 2022 bola téma súťaže venovaná téme s názvom „POKLADY HISTÓRIE A PRÍRODY TURCA“. Súťaž je určená žiakom materských, základných a základných umeleckých škôl. Porota každoročne vyhodnotí a udelí ocenenia pre najzaujímavejšie práce, pričom ocenení žiaci sú kontaktovaní prostredníctvom pedagógov. Slávnostné vyhlásenie výsledkov a odovzdanie cien XIII. ročníka literárno-výtvarnej súťaže pre deti a mládež, zameranej na priblíženie tradičnej ľudovej kultúry sa konalo v rámci Turčianskych slávností folklóru v Múzeu slovenskej dediny - Jahodnícke háje.

ODRAZY SLÁVNOSTÍ

Termín: 11.7. – 10.10.2022, Pešia zóna mesta Martin

Výstava na Pešej zóne mesta Martin, v rámci projektu „Fotografia v meste“. Výstava je výsledkom Fotovýzvy, prostredníctvom ktorej fotografi z Turca a Žiliny zrkadlili atmosféru XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru. „Na výstave Odrazy slávností sú zachytené zvyky, tradícia a kultúra jedného národa. Úlohou fotografov bolo zachytiť jedinečnú atmosféru podujatia XXXVIII. ročníka Turčianskych slávností folklóru.“ Zhodnotil kurátor výstavy Marek Pupák. 27.7.2022 o 17.00 h sa v klubových priestoroch TKS konalo stretnutie verejnosti a zúčastnených fotografov s kurátorom výstavy, kde prebehla tvorivá diskusia, analýza a rozbor k vystaveným dielam.

OBRAZY výstava

Termín: 22.11. - 27.12. 2022, Slovenské komorné divadlo – foyer Štúdia

Je výstupom z rovnomenného projektu, ktorým otvárame témy života psychicky chorých ľudí, ich obrazov, predstáv a osudov. Cez vizuálne umenie už viac rokov dávame možnosť osobného vyjadrenia sa pacientov. Jedným z hlavných zámerov projektu je búranie tabu v otázke psychických chorôb, tiež stieranie hraníc, ktoré sa dlhé roky vytvárali medzi „zdravými“ a psychicky chorými ľuďmi. Tvorivé aktivity smerujúce k vzniku výstavy napomáhali pacientom v dôvere v seba samých, v svoje schopnosti a možnosti prekonávať pomyselné HRANICE V NÁS, ktoré boli aj ústrednou témou aktuálneho ročníka.

PREPOJENIE

Termín: 12.5. - 24.6.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine pre milovníkov umenia pripravilo v máji výstavu s názvom „Prepojenie“, na ktorej spoločne prezentovali svoju súčasnú tvorbu autorky Vlasta Števková a Slávka Šlesarová. Autorky ukázali rôzne podoby výtvarného umenia ako napríklad maľba, sklo, keramika. Ako naznačuje samotný názov výstavy, v individuálnej tvorbe oboch autoriek dochádza k vzájomným prepojeniam, ktoré badať v rôznorodom spracovaní organických prvkov premenlivej flóry, kde sa prejavuje osobnosť každej z nich. Výstava prezentovala ich výtvarnú tvorbu, vnútorné pocity a rôznorodé vnímanie sveta.

VRSTVY - fotografická výstava

Termín: 28.6. - 12.8.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

V mesiaci jún sme v turčianskom kultúrnom stredisku otvorili nevšednú fotografickú výstavu pod názvom Vrstvy martinského fotografa Jakuba Láclavíka. Súčasťou výstavy bola aj vernisáž ktorá sa uskutočnila 28. júna 2022. Fotograf Jakub sa venuje prevažne analógovej fotografii, v ktorej pracuje s motívmi prírody a spája ich do viacexpozícií. Experimentuje s 35mm farebným filmom, ktorý následne spracúva vyvolaním a scanovaním do digitálnej podoby. Ide prevažne o technicky nedokonalé snímky so silným zrnom alebo chromatickými vadami. Práve nedokonalosť však v Jakubovej fotografii zvýrazňuje jej jedinečný charakter. Prekrývanie fotografií viacexpozíciou alebo kolážou vytvára vrstvy. Vrstvy prírody vytvárajú snové obrazy, ale aj dramatické krajiny, ktoré odzrkadľujú vrstvy v nás, ľuďoch.

REFLEXIE

Termín: 16.8. - 16.9.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Fotografická výstava členov klubu Turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov (TuFoTím), pod názvom REFLEXIE ukázala výber z ich dlhoročnej tvorby. Tematický rozsah vybraných prác zúčastnených autorov bol naozaj široký. Na výstave sa objavili diela od klasickej krajinárskej fotografie, cez dokumentárnu fotografiu až k experimentálnej fotografii.

POKOJ

Termín: 22.9. - 18.10.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Turčianske kultúrne stredisko v Martine v septembri opäť ožilo farbami. 22. septembra 2022, členovia klubu Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov (ŠTNV) otvorili kolektívnu výstavu Pokoj pod vedením martinského výtvarníka a výtvarného lektora Radovana Šenšela. Vystavené diela boli výsledkom cyklu vzdelávacích workshopov, ktoré autorky a autori absolvovali počas uplynulého roka. Radovan Šenšel viedol Workshopy a zároveň sa postaral aj o kurátorský výber vystavených umeleckých diel členov klubu. Vernisáž výstavy Pokoj sa niesla vo veľmi príjemnej atmosfére s dobrou náladou. Vystavené diela sa vyznačovali najmä svojou pestrosťou, čo odzrkadľuje aj rozmanité pohľady či osobnosti samotných členov klubu ŠTNV. Výstava trvala do 18. októbra 2022 vo výstavných priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine.

SÚZNENIE

Termín: 29.11. - 18.12.2022, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Výstava Súznenie, ktorá sa v našich priestoroch konala 29.11.2022 po 18.12.2022, bola spojením obrazov členky klubu ŠTNV, Ľudmily Balkovej a dekoratívnych predmetov Janky Halienovej, vytvorených v chránenej dielni. Výstavu sme otvorili vernisážou, ktorú svojim umeleckým prednesom poézie sprevádzala Želka Mišutová.

Vernisáž bola príjemným stretnutím ľudí, priateľov neprofesionálneho umenia. Samotná výstava v našich priestoroch vytvorila jedinečnú atmosféru Vianoc, na ktorú divákov mohli naladiť dekorácie pani Halienovej. Zároveň sa všetci návštevníci výstavy mohli zahriať pri pohľade na pestrú farebnú paletu obrazov pani Balkovej.

ROK V OBRAZOCH

Termín: 21.12.2022 - 15.01.2023, Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Na konci decembra sme otvorili výstavu členov Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov, skrátene ŠTNV. Klub ŠTNV funguje pod záštitou Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine (predtým Regionálne kultúrne stredisko) od roku 1980. Členovia klubu, ale aj lektori a vedúci klubu od jeho založenia neustále migrujú, prichádzajú, odchádzajú a opäť sa vracajú. Vytvárajú tak vibrácie, ktoré dokazujú, že klub a jeho tvorba sú aj dnes živou súčasťou nášho strediska.

Výstava ROK V OBRAZOCH, ako už samotný názov napovedá, reprezentovala tvorbu členov počas uplynulého roka, ale aj stopy a pocity, ktoré rok 2022 na svojom konci zanechal v autoroch. Vystavené diela by sa dali charakterizovať podobne ako samotný klub. Vibrujúce. Autori vytvárajú neustále nové diela, zároveň sa však vracajú k starým obrazom či námetom a dávajú im nové kontúry a tvary, keď objavujú nepoznané výtvarné techniky, prístupy či

prinášajú čerstvé myšlienky a pohľady na ne. Vernisáž výstavy sa konala 21.12.2022 vo výstavných priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine.

Virtuálne podujatia

PREZRADILI O TURČIANSKYCH SLÁVNOSTIACH FOLKLÓRU 2022

Termín: 21.11. - 16.12.2022, online podujatie, Facebooková stránka TKS v Martine

Séria rozhovorov s Programovou radou Turčianskych slávností folklóru bola spracovaná do formy online podujatia, ktoré sa konalo na Facebookovej stránke TKS pod názvom „Prezradili o Turčianskych slávnostiach folklóru 2022“. Podujatie bolo zostavené zo súboru videonahrávok, ktoré vznikli počas 38. ročníka TSF za účelom propagácie Turčianskych slávností folklóru a uverejnené boli v rámci pripomienky na najväčšie folklórne podujatie v Turci.

SLOVO DALO SLOVO

Termín: 14.2. a 17.3.2022

Vzdelávací webinár jeho lektorkou bola skúsená pedagogička a porotkyňa v súťaži Hviezdoslavov Kubín Mgr. Zuzana Demková. Online webinárov sa spolu zúčastnilo 22 učiteľov z celého Slovenska a keďže toto vzdelávanie sme spolatnili, zarobených 110 Eur sme mohli použiť na ďalšie výdavky spojené s recitačnou súťažou Vajanského Martin. Webinár sa zameral na výber textov správnych textov na prednes, prípravu recitátora na súťaž, správne dychové cvičenia, prácu z hlasom, skúsenosti s prácou s recitátorom, významová interpretácia vybraného textu, analýza a rozbor textu. Webinár zaznamenal v radoch učiteľov priaznivé ohlasy a preto budeme v podobných aktivitách pokračovať aj v budúcich rokoch a zaradíme položku vzdelávania aj do ďalších rokov a projektov venovaných Vajanského Martinu / Hviezdoslavovmu Kubínu v Martine.

ČLOVEČINA, TO ĽUDSKÉ V NÁS

Termín: 7.3. - 15.3.2022, Pešia zóna mesta Martin

Turčianske kultúrne stredisko v Martine vyhlásilo začiatkom marca fotovýzvu pre každého, kto mal chuť vyjadriť svoj pocit z dnešnej doby fotografiou. Zozbierali sme 234 fotografií od 42 autorov. Kurátor výstavy Mgr. art. Marek Pupák z nich vybral 15 fotiek pre open - air výstavu na Martinskom námestí. Výstava z fotovýzvy sa otvorila 1. apríla 2022 pod názvom Človečina to ľudské v nás.

Neuskutočnené podujatia v roku 2022

18.3.2022 **Dieťa v divadle** - regionálne kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky detskej dramatickej tvorivosti.

19. - 20.3.2022 **Turčianske divadelné dni** – regionálne kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla mladých a neprofesionálneho divadla dospelých.

24.2.2022 - **Náš Turiec** - kde všade nachádzame "tykadlá prírody"- Matej ľady láme - Stretnutie v prírode a prechádzka spojená s odborným výkladom ekológa a ornitológa Jána Topercera.

8.4.2022 - **PROTI PRÚDU na cestách** - Autorská divadelná inscenácia inšpirovaná životom Eleny Maróthy - Šoltésovej v podaní martinského súboru Elenky z Mudroňky v rámci festivalu Anička Jurkovičová - Nové mesto nad Váhom.

12.09. - 12.11.2022 - **Tvorivé leto** - Vernisáž a výstava a fragmentov z tvorby členov Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov v Centre sociálnych služieb Ľadoveň.

15.5.2022 - **Cineama 2022** - Regionálne kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby CINEAMA 2022.

IV. INOVÁCIA, KREATIVITA ČINNOSTI KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE, VÍZIE, PERSPEKTÍVY ROZVOJA

Aktivity TKS - majú za cieľ kultúrne obohatiť, aktívne zapojiť a rozvíjať záujem obyvateľov o jednotlivé podujatia v regióne. Pri ich tvorbe je potrebné inšpirovať sa pripomienkami tvorcov aktivít, ako aj samotnými návštevníkmi podujatí. Cieľom je aj v budúcnosti podporovať tradičné podujatia, pričom je potrebné hľadať v nich autentickosť, ale zároveň rozvíjať moderné formy, ktoré by mohli osloviť najmä mladú generáciu.

Jednou z nich je práve open air galéria, ktorá vznikla v centre mesta Martin v spolupráci s renomovaným architektonickým štúdiom WoVeN. Jej vznik umožnil prezentovanie tvorby, ale nepriamo aj nosných podujatí strediska, a to prostredníctvom prezentácie výtvarných a najmä fotografických súťaží, pripravovaných k jednotlivým podujatiam. Pri hľadaní nových možností prezentácie v budúcnosti plánujeme využívať mestské vitríny, umiestnené v podchode v centre mesta. Vitríny majú slúžiť na koncepčné umenie, prezentujúce témy, ktoré rezonujú v našej spoločnosti. Našou snahou je prostredníctvom „umenia vo vitrínach“ prebudiť občiansky aktivizmus na strane aktérov i divákov.

Perspektívy rozvoja a vízie strediska je možné naplňať len prostredníctvom zamestnancov strediska. Práve oni tvoria tvár celej inštitúcie, preto práve oni by mali byť ľudia, ktorí chcú a vedia naplňať predstavy, vízie organizácie, s ktorými sa pod správnym vedením stotožnia. Preto jednou z vízií strediska je vytvoriť tím, ktorý bude zodpovedný, erudovaný, ochotný spolupodieľať sa na jednotlivých aktivitách, projektoch a poskytovať kvalitné služby verejnosti.

Ďalšou víziou strediska v najbližšej dobe bude budovanie spoluprác. Tie môžu poskytnúť zaujímavé možnosti vzniku nových aktivít, spolkov pôsobiacich pod TKS. Spolupráce tiež umožňujú využívanie spoločných priestorových možností, ako aj delbu finančných a personálnych nákladov. Ide v prvom rade o spolupráce s inštitúciami, ktoré zriaďuje ŽSK, a to: Turčianska knižnica, Slovenské komorné divadlo, Turčianska galéria. Ďalej Slovenské národné múzeum, či rozšírenie možnosti vzájomnej spolupráce so záujmovými a občianskymi združeniami, kultúrnymi inštitúciami, vzdelávacími organizáciami, spolkami. Z tohto pohľadu je mimoriadne dôležité rozvíjanie existujúcich spoluprác, ale je tiež nevyhnutné otvoriť sa novým spoluprácam, a to nielen v rámci Martina. Je nevyhnutné myslieť aj na ďalšie mestá v regióne, ako sú: Turčianske Teplice, Vrútky a Turany, obce horného a dolného Turca, ale aj Žilinského samosprávneho kraja, Slovenska a zahraničia. Spolupráce takmer vždy prinášajú veľa nových možností na inováciu a zefektívnenie doterajšej činnosti TKS.

Okrem spoluprác budeme klást dôraz na silnú ideovú a vizuálnu identitu, aktívne sociálne siete, ako aj správne zacielenú mediálnu propagáciu. Prvým krokom bolo vytvorenie schémy mediálnych partnerov, ktorí budú v budúcnosti reagovať na aktivity strediska, a svojím spôsobom propagovať samotnú činnosť našej organizácie.

Za ťažiskové podujatia, ktoré nás v roku 2023 čakajú, sú: Turčianske javisko, Vajanského Martin, Turčianske slávnosti folklóru, Letný foto fest, Divadlo k ľuďom, Festival Bez hraníc. Mimoriadne dôležitou súčasťou našich aktivít je usporiadanie celoštátneho kola AMFO a príprava 70-teho výročia vzniku osvety v Turci. Na financovanie podujatí sme koncom roka podali viacero projektov v grantových schémach FPU, MKSR, KULTMINOR a NOC. Budeme sa tiež uchádzať o dotácie zo strany miest Martin a Turčianske Teplice.

V. DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A OCENENIA KOLEKTÍVOV A JEDNOTLIVCOV V RÁMCI CELOSLOVENSKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH PREHLIADOK A SÚŤAŽÍ, VÝZNAMNÉ OCENENIA

Zoznam ocenených kolektívov v oblasti divadlo:

DS Elenky z Mudroňky, Martin - inscenácia *“Proti prúdu”* získala umiestnenie v zlatom pásme s návrhom na postup v celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke neprofesionálneho divadla mladých FEDIM 2022 v Tisovci. Zároveň súbor získal od poroty individuálne ocenenie za pôsobivý inscenačný tvar v inscenácii Proti prúdu.

Divadelný klub EGMT, Martin - inscenácia *„Absolútny zákaz“* získala na krajskom kole Turčianske javisko 2022 v kategórii neprofesionálneho divadla mladých ocenenie s návrhom na postup do celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla mladých FEDIM 2022 v Tisovci. V Tisovci sa súbor DK EGMT umiestnil v bronzovom pásme.

DS pri OcÚ a MO OS v Belej – Duliciach, 100. výročie vzniku, Pocta Národného osvetového centra, jubileum, Ocenenie TKS. Ocenenia boli odovzdané oneskorene v roku 2022 vzhľadom na pandemickú situáciu v roku 2021.

Zoznam ocenených za oblasť fotografia:

Nela Lašutová, Martin: mladá fotografka získala na 50. ročníku celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO 2022 Ocenenie v I. vekovej skupine pre autorov do 15 rokov v B. kategórii: Farebná fotografia.

Jozef Urban, Sučany: člen Turčianskeho fotografického tímu, pracujúceho pod patronátom Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine získal na 50. ročníku celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO 2022 Čestné uznanie v C. kategórii: Cykly a seriály.

Zoznam ocenených za oblasť umelecký prednes:

Želmíra Mišutová dôchodkyňa a dlhoročná recitátorka získala vo svojej V. kategórii na celoštátnom kole Hviezdoslavov Kubín 2022, v striebornom pásme čestné uznanie.

Zoznam ocenených za oblasť folklór:

Turčianske kultúrne stredisko v Martine udelilo 3.12.2022 pri príležitosti 40. výročia založenia DFS Turiec **Ocenenie Helene Dejčíkovej**, za významný prínos v oblasti detského folklórneho prejavu a ľudovej kultúry vôbec, s dôrazom na scénickú prezentáciu turčianskeho ľudového odevu.

Turčianske kultúrne stredisko v Martine udelilo 3.12.2022 pri príležitosti 40. výročia založenia DFS Turiec **Ocenenie Šárke Zuberovej**, za úspešnú systematickú prezentáciu folklórnych tradícií regiónu Turiec, zhmotnenú založením a aktivitami detského súboru Turiec pôsobiaceho v mestskom prostredí.

Turčianske kultúrne stredisko v Martine udelilo 3.12.2022 pri príležitosti 40. výročia založenia DFS Turiec **Ocenenie Božke Kočalkovej**, za úspešnú systematickú prezentáciu folklórnych tradícií regiónu Turiec, zhmotnenú založením a aktivitami detského súboru Turiec pôsobiaceho v mestskom prostredí.

Žilinský samosprávny kraj pri príležitosti životného jubilea a za dlhoročnú výchovu mladej generácie k ľudovým tradíciám a prácu v DFS Turiec udelil ocenenie zlatý "Litteras Memoriales" **Jánovi Lincenimu**, spoluzakladateľovi a organizačnému vedúcemu DFS Turiec Martin.

Na návrh Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine pri príležitosti 40. výročia založenia **Detského folklórneho súboru Turiec**, martinský detský folklórny súbor získal za svoju dlhoročnú úspešnú prácu **Cenu primátora mesta Martin**.

Poctu Národného osvetového centra v Bratislave obdržal **Ing. Peter Králiček** za dlhoročnú prácu v oblasti rozvoja a zachovania ľudových tradícií v regióne Turiec a za 40. rokov práce a formovania DFS Turiec.